

РЕЦЕНЗИЯ

ПО КОНКУРС ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“

ПО НАУЧНА ОБЛАСТ 2. ХУМАНИТАРНИ НАУКИ, ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ

2.1. Филология (Български език – история на българския книжовен език и езикова култура),

ОБЯВЕН В ДВ, БРОЙ 21/18.03.2016 Г.

Кандидат: гл.ас. д-р **Владислав Огнянов Миланов**

Рецензент: проф. д-р **Гергана Кирилова Дачева**

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ И БИОГРАФИЧНИ ДАННИ

Конкурсът за заемане на академична длъжност „доцент“ по научна област 2. Хуманитарни науки, ПН 2.1. Филология (Български език – история на българския книжовен език и езикова култура) е обявен в „Държавен вестник“, бр. 21/18.03.2016 г. Документи за участие в конкурса е подал един кандидат – гл.ас.д-р Владислав Огнянов Миланов. Той е завършил специалността „Българска филология“ във ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“ през 1999 с отличие, а през 2016 г. завършва и специалността *Право* в Софийския университет.

От 2000 г. е зачислен като редовен докторант по българска диалектология в Катедрата по български език. Тема на дисертацията е „Абстрактната лексика в българските диалекти“. Научен ръководител е проф. д-рн Василка Радева.

През 2004 г. е избран за асистент по български език (езикова култура и история на новобългарския книжовен език); през 2007 г. е избран за старши асистент, а от 2010 г. е главен асистент в Катедрата по български език. През 2010 г. съвместно с доц. д-р Надежда Сталянова създават Център за анализ на политическата и журналистическата реч, който развива успешно своята дейност и до днес с различни изяви. Член е на Центъра за културни и семиотични изследвания.

2. ОБЩО ОПИСАНИЕ НА ПРЕДСТАВЕНИТЕ МАТЕРИАЛИ

В конкурса за академичната длъжност „доцент“ Владислав Миланов е представил 15 публикации: 3 книги и 12 статии (от общо 48 статии). Материалите не повтарят тематиката на докторската му дисертация.

В документацията по конкурса са представени справки за участие в 6 национални научни проекта и 1 международен.

През 2014 г. съвместно с колеги от други катедри на Факултета по славянски филологии (Н. Стоянова, В. Савова, А. Маврова, М. Стефанов) организират Първия международен

филологически форум за студенти и докторанти, в който участие вземат повече от 230 участници от над 18 държави. През ноември 2016 предстои второто издание на форума.

От 2015 г. започва да излиза списание „Филологически форум“, Владислав Миланов е член на редколегията и отговаря за материалите по историческа лингвистика.

От 2002 до момента е участвал в повече от 20 национални конференции, както и в 12 международни.

Взел е участие в редколегиите на четири сборника.

Владислав Миланов работи много активно със студентите и ги привлича убедително към каузата на българстиката и лингвистиката. Организира традиционни посещения с научна цел в Народното събрание, координира студентски стажове в българските медии за студентите лингвисти и ръководи студентската научна експедиция „По следите на българските възрожденци“ в продължение на 14 години. В експедицията са участвали над 800 студенти.

3. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА И НАУЧНО-ПРИЛОЖНАТА ДЕЙНОСТ НА КАНДИДАТА

На анализ и оценка са подложени 15 научни публикации, представени от Вл.Миланов: 2 монографии и 1 помагало, 12 статии. Посочените материали обхващат научни изследвания в три основни направления, в които проучванията на кандидата са довели до отчетливи резултати:

1. История на новобългарския книжовен език
2. Политическа и журналистическа реч
3. Проблемите на езиковата култура, речевия етикет и превода.

По първото направление са представени 1 монография, 1 помагало и 5 статии. Основният обект в тях са въпросите за разволя на българския книжовен език през Възраждането в синхронен и диахронен аспект.

Монографията „Филологически идеи за езика, отразени в личната кореспонденция на българските възрожденци“ продължава и доразвива основната тема в историята на новобългарския книжовен език за идеите и концепциите, които изразяват българските възрожденци за оформянето и развитието на новоизграждащия се език. Повечето изследвания в тази област анализират филологическите възгледи в печата и в предговорите на възрожденските книги, но твърде рядко си позволяват да навлязат в проблемите на личната кореспонденция между възрожденските книжовници. В този смисъл избраният обект на изследване от Вл.Миланов е с приносен характер, както и изложените в текста разсъждения, анализи и обобщения във връзка с лингвистичните послания на личната кореспонденция.

Писмата дават интересен поглед към разбиранията на книжовниците, който допълва общата представа за изграждането и развоя на филологическото мислене и на развоя на граматичната концептуализация за езика у нас. Твърде интересен е фактът, че идеите за езика често „се превръщат в повод за разгорещени коментари и филологически разпри” между книжовниците. Става ясно, че през Възраждането у нас проблемите, свързани с езика, са център на интереса на всеки интелигентен и образован българин, че езикът е основна ценност за обществото и неговите видни представители.

Похвално е, че Владислав Миланов си позволява и редица аналитични коментари и мнения, свързани с актуални въпроси върху наложени хипотези в историята на новобългарския книжовен език; уточнения към теоретични и терминологични противоречия, което го представя в светлината на подготвен и изграден млад учен, достоен да допринесе за високия научния и образователен авторитет на Катедрата по български език, на Факултета по славянски филологии и на СУ „Св.Климент Охридски”

Приносен характер има и разглеждането на писма на български възрожденци, които не са били обект на разширен коментар (Анастас Кипиловски, Сава Доброплодни, Гаврил Кръстевич и др.), както и писма на книжовници, които са послужили като фундамент в оживените дискусии за езика през 19. век. В книгата намират място концепции на възрожденците и централни проблеми като гръцкия език и влиянието му върху църквата, училището и търговията; диалектната основа на новоизграждащия се книжовен език; членуването; глоризацията на езика; отношението между стария и новия език; езикът и образованието; езикът и учителите; езика и училището; преводите на книги и българския език; „простия“ език за „простия“ народ и др.

Помагалото „История на новобългарския книжовен език. Избрани текстове” има своето изключително важно значение за обучението на студентите и в този смисъл има практически характер, подбрани са актуални за съвременните студенти откъси от текстове, формулирани са въпроси и задачи след текстовете на всеки автор.

Статиите са свързани с различни аспекти на развоя на българския книжовен език като словоредата на модификаторите в именната фраза през първата четвърт на 19. век.; синтаксиса на два български дамаскина (анализ на съюзите и съюзните връзки в Свищовския и в Троянския дамаскин); историческия развой на да- формите (замяна на инфинитива в да-конструкции и употреба на синтетичен инфинитив); правописните речници до 1945 г.; ролята на Васил Априлов в изграждането на българския книжовен език (влиянието на Ю.Венелин върху промяната на възгледа на Априлов за членуването). В тези и други свои статии Владислав Миланов показва желание и изследователски усет към разглеждането на проблемите от друга

гледна точка, подхожда новаторски към установените постановки. Толерантно и убедително поднася своите аргументи в полза на една или друга концепция.

Второто направление, с което са свързани проучванията на Владислав Миланов, е посветено на политическата и журналистическата реч: 1 монография и 4 статии. Монографията „Езикови портрети на български политици и журналисти. Втора част”. Издателство „Парадигма“, 2014 г. е в съавторство с доц. д-р Надежда Сталянова. Целта на научното изследване е да проследи динамиката на езиковите процеси в съвременната действителност, породени от различни социални, икономически и културни процеси, които оказват влияние върху езиковите явления. Книгата проследява тенденциите в развитието на речта на българските политици и журналисти; разглежда взаимовръзките им и моделите на взаимодействие; анализира на лексикално и стилистично равнище влиянието на уличната реч и на езиковата небрежност върху публичното говорене в България; правят се съпоставки в балкански и славянски контекст на политическо говорене.

Авторите търсят измеренията и обясненията на езиковите явления в различни фактори: неграмотността, презрителното отношение към културата на речта и др. Открити са причините за отклонения от книжовноезиковите норми, за да покажат тенденциите в публичното говорене, ефектите, които се целят с това – например приближаване до избирателите или неумение да се превключва кода, да се използват различни и уместни за езиковата ситуация регистри.

Книгата разглежда подробно и въпроса за актуалната в наши дни езикова агресия и лексиката, която изразява обидата в политическото и журналистическото говорене. Чрез конкретните езикови портрети е направен опит да се опише езиковата практика индивидуално и тогава да се подхожда към теоретични обобщения и създаване на теоретична рамка. Интерес представляват и интервюта с видни обществени личности – актьори, преводачи, поети и журналисти, спортисти, които споделят своите схващания за политическата реч в България. Особено важно е да се отбележи фактът, че авторите включват активно и студентите, които се учат да събират, обработват, анализират и систематизират определени данни и явления, а това допринася за практическата насока на тяхното формиране като лингвисти и изследователи. Приносът на двете части на „Езикови портрети” е изключително сериозен, а отзивът в различни среди и сред различен тип читатели е много възторжен и уважителен.

Четири статии разглеждат актуални проблеми на българския политически и журналистически дискурс, свързани с употребата на клиширани изрази, с нарушаването на книжовноезиковите норми и нормите на речевия етикет в официалното общуване. Обект на анализ са и наблюденията върху политическото говорене, свързани с: неумението да се изгради смислово теза и да се защити със силни, подходящи и целенасочени аргументи; непознаването на редица

речеви стратегии, свързани с изслушването на събеседника, умението да се води диалог, да се отговаря конкретно на въпросите; позитивните и негативните термини в речта на политиците; декламаторския тон в изказванията, преекспонирането на аза, преувеличената абстрактност и наукообразност, неуместните закачки и несполучливите примери за хумор; неадекватната употреба на сравнения и фразеологизми в речта на българските политици и др.

В статията от двуезичния сборник с текстове на докторанти се поставят акценти, свързани с публичното говорене по време на дебати; ключовите думи в този модел; публичното говорене в диалог и в монолог; публичното говорене по определени теми, но от различни специалисти: социолози, политолози, психолози, лингвисти, журналисти. Може определено да се подчертая, че анализите и обобщенията, до които авторът стига, са приносни и актуални, интересни и увличащи читателя.

По третото направление са представени 3 статии с акцент върху проблемите на езиковата култура, речевия етикет и превода. Разгледани са проблемите, свързани с написването на съвременни учебници по български език, които да привличат и образуват в практическа насока учениците; преподаването на български език като чужд за напреднали студенти, които се занимават на най-високо равнище с превод. Тук следва да се отбележи фактът, че в продължение на няколко години Вл.Миланов е водил упражнения на преводачи от Европейската комисия в Брюксел и примерите са ексцерпирани от практическата му дейност. В третата статия се обобщават наблюденията от практическата работа със студентите българисти в рамките на упражненията по езикова култура. Специално внимание е обърнато и на речевия етикет като слабо разработена научна област и като още по-слабо спазвана в обществото система от правила и норми за речево поведение в зависимост от ситуацията, темата и събеседниците.

4. ОЦЕНКА НА ПЕДАГОГИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА И ДЕЙНОСТ НА КАНДИДАТА

От 2004 г. до момента Вл.Миланов води следните курсове в различни специалности и форми на обучение (лекции и упражнения): филологически практикум на студентите българисти; история на новобългарския книжовен език – упражнения на студентите българисти; практически български език – на студентите историци, както и на студентите от специалност „Минало и съвремие на Югоизточна Европа“; морфология и синтаксис – 2008 г. на студентите слависти; фонетика – 2006 г. на студентите българисти; език и право – на студентите юристи; съвременни лингвистични теории – в МП „Конферентен превод“, ФКНФ; езикова култура – в МП „Конферентен превод“, ФКНФ; езикова и говорна култура – в МП „Приложна лингвистика с източен език“, ЦИЕК; политическа и

журналистическа реч – МП „Лингвистика“; статут на езиците в Европейския съюз – МП „Конферентен превод“, ФКНФ, до 2014 г.

Вл. Миланов е водил и води практически занятия с чуждестранни студенти: от 2006 до 2010 г. – преподава български език на начинаещи и на напреднали в Летния семинар по български език и култура на Софийския университет „Свети Климент Охридски“; от 2009 г. до 2012 г. – преподава български език на чужденци към Катедрата по български език като чужд; от 2010 до момента води лекционен курс по български език и култура за студенти от специалността *Европейски съюз и европейска интеграция*.

Впечатленията на студенти, с които е работил и продължава да работи, са изключително положителни; инициативите на Вл. Миланов винаги включват и студентите – бакалаври, магистри и докторанти. Съвсем отговорно мога да кажа, че доктор Миланов е най-обичаният, най-уважаваният и най-търсеният асистент сред колегите, които общуват ежедневно със студентската аудитория.

5. Основни приноси

Владислав Миланов е представил справка за приносите, в която коментира поотделно всяка група публикации, с които участва в конкурса. Проблематиката, с която са свързани тези приноси, е актуална и значима за българското езикознание. Трябва да се отбележи обаче, че Владислав Миланов е твърде скромнен в представянето на приносите си, тъй като те включени в кратките резюмета на публикациите. Качеството на научната продукция на кандидата се доказва и от справката за забелязаните цитирания – общо 69, отделно 64 индексирани, както ясно личи от направеното служебно уверение на Университетската библиотека, което задължително придружава документацията за конкурса.

6. Лични впечатления и становище на рецензента

Личните ми впечатления са дългогодишни (още от докторантурата му до ден днешен), тъй като и моите преподавателски интереси са свързани с историята на новобългарския книжовен език. През годините, когато беше асистент, Миланов показва своите качества на отговорен, всеотдаен, инициативен, иновативен, творчески настроен, отзивчив, добронамерен и толерантен колега (в моя случай – и приятел). Неоспорими са неговите преподавателски умения и контактите му със студентите, които допринасят за отличните академични взаимоотношения в средата, в която работим. Той е доказал, че може да работи в екип, да генерира нови идеи, да подхожда отговорно към задълженията си, да се превръща в център на различни видове

дейности. Смятам, че научната продукция, доказаните приноси и преподавателската работа на кандидата отговарят напълно и убедително на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на представените научни трудове, тяхната значимост, съдържащите се в тях научни и приложни приноси, на личните качества, смятам, че е напълно заслужено и основателно гл. ас. д-р Владислав Огнянов Миланов да заеме академичната длъжност „доцент“ в научна област 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология.

Дата: 26.07.2016 г.

Рецензент:

проф. д-р Гергана Дачева